

EL LLENGUATGE

9.07.76

Al capdavall

Al capdavall és una locució adverbial de sentit oposat a al capdamunt. Però no té únicament aquest significat purament locatiu sinó també un altre de molt important. Segons el Fabra, al capdavall, a més, vo dir: «A la fi, al cap i a la fi, després de vençuts tots els obstacles, després d'haver-se temut el contrari, considerat tot, comptat i debatut, no obstant tot el que hagi pogut al·legar-se en contra.» L'explicació és prou clara i detallada i ens permet de formular exemples com els següents: Al capdavall se n'ha sortit. Tanta comèdia i, al capdavall, res. Al capdavall ho hem hagut de fer nosaltres. Tant que ens hi vam mirar i al capdavall ens vam equivocar.

El fet és que al capdavall és una locució ben viva i ben usual, que resol amb correcció i naturalitat tota una colla de frases. Tanmateix, tant en la llengua parlada com en l'escripta, sofreix la concurrència d'una sèrie d'expressions inadequades que ens hauriem de decidir a eliminar. En el llenguatge oral, n'hi ha que no s'estan, sense pudor, de recórrer a les mateixes expressions del castellà, sols amb una certa catalanització fonètica: «al fin i al cabo», «en resumides quèntes»... D'altres, diguem-ne una mica més primmirats, se serveixen de calcs literals d'aquestes o altres expressions, com ara «en resumides comptes», «a fi de comptes», «al fi i al cap», que trobem també en textos escrits. I tan senzill com és, de prescindir de tot aquest material rebutjable! Podem fer servir, si volem, qualsevol de les expressions que hem destacat de l'explicació que hem transcrit del Fabra: a la fi, al cap i a la fi, comptat i debatut. Sense desdenyar-ne cap, ni de bon tros, les nostres preferències s'inclinen per al capdavall, per la seva aplicació tan general, pel seu caràcter popular i per la naturalitat amb què s'insereix a qualsevol context.

ALBERT JANE